

“अगानिक कृषि उत्पादनमा वृद्धि, कणलीको सम्बृद्धि”

१. जैविक तरिकाबाट बीउ र माटोको उपचार

राईजोबियम घोल ट्राइकोडर्मा दुसी माटो उपचार र प्लाष्टिक मलिंड
बाली लगाउनु अगाडी जैविक तरिकाबाट बीउ र माटोको उपचार गर्ने बानी बसालौ ।

३. प्राङ्गारिक मल (गोठेमल, भर्मि, कम्पोष्ट)को प्रयोग र भकारो सुधार

हिप तरिकाबाट कम्पोष्ट मल पीट तरिकाबाट कम्पोष्ट मल भकारो सुधार

जड्यौली मल जड्यौली मल बनाउने तरिका कम्पोष्ट मल

भकारो सुधार गरी जैविक मल, जड्यौली मल, गोठे मल, कम्पोष्ट मलको प्रयोग लाई बढाऊँ ।

५. बाली चक्र र मिथीत बाली प्रणाली अपनाऊँ

कोशेबाली र हरियो मलले माटोको उर्वराशक्ति बढाउने भएकोले बाली चक्रमा वर्षको एकपटक कोसेबाली खेति गर्ने बालीप्रणालीको विकास गरौ ।

निर्नज IPM सिद्धान्त अवलम्बन गरौ

- (१) स्वस्थ बाली हुक्काऊँ ।
- (२) मित्रजीव र जैविक विविधता संरक्षण गरौ ।
- (३) नियमित बाली निरिक्षण गरौ ।
- (४) कृषकलाई दक्ष बनाऊँ ।

फूल खेल्ने, वास्ना आउने विरुवाहरु मुख्य बालीसँगै लगाउने, खेतवारी वरपर गाइने कीरा, जुनकीरी, स्त्रीस्वभावको खपटे कीरा बस्न सक्ने वासस्थानको सिर्जना गरौ ।

**विषादी बिष हो, औषधि होइन ।
अगानिक कृषिको प्रवर्द्धन गरौ ।**

क्षांकी प्रदेश सरकार
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय

कृषि विकास कार्यालय, हुम्ला

१. रोग किरा नियन्त्रणमा भोलमल र वनस्पति, घरेलु विषादीको प्रयोग

भोलमल भोलमल बनाउने तरिका

निम, बकाइनो, रिठो, अखुल, तीतेपाति, असुरो, खुसानी, तुलसी जस्ता वनस्पतिबाट बनाइने भोल तथा धूलोजन्य वानस्पति कीटनासक प्रयोग गरौ ।

४. फेरोमोन पासोको प्रयोग गरी वरस्क कीरा नियन्त्रण गरौ

फनेल ट्रयाप रफेरोमोन ट्रयाप

बत्तीको पासो

एल्लो स्टीकी ट्रयाप

बत्ती, लिसो टासिने, फेरोमन र खोल्से (pit fall) पासो जस्ता भौतिक तरिका प्रयोग गरौ ।

६. रसायनिक विषादीको सटामा जैविक विषादीको प्रयोग गरौ

NIMBECIDINE

वातावरण र मानव स्वास्थ्यलाई हानी नगर्ने जैविक विषादीको प्रयोगमा जोड दिऊँ